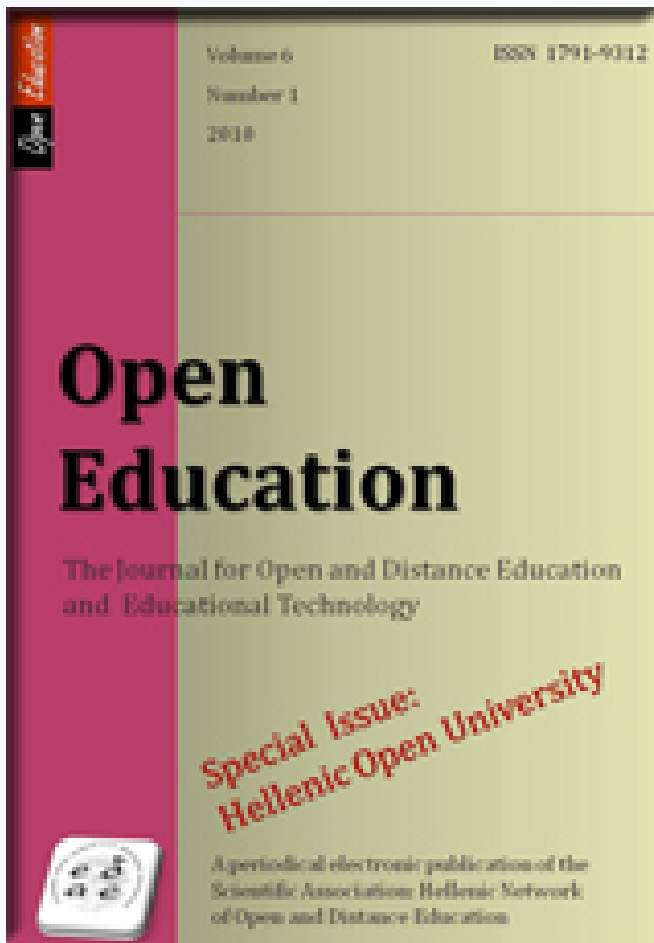

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Τόμ. 6, Αρ. 1,2 (2010)

Ανοικτή Εκπαίδευση

Απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» για το ρόλο και την αποστολή του Καθηγητή Συμβούλου στο ΕΑΠ

Παναγιώτης Αναστασιάδης, Λάμπρος Καρβούνης

doi: [10.12681/jode.9752](https://doi.org/10.12681/jode.9752)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» για το ρόλο και την αποστολή του Καθηγητή Συμβούλου στο ΕΑΠ

Students' opinions in the postgraduate module EKP 65 "Open and Distance Education" for the role and the mission of the Tutor Counsellor in Hellenic Open University

Παναγιώτης Αναστασιάδης
ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης
Επίκουρος καθηγητής
panas@edc.uoc.gr

Λάμπρος Καρβούνης
ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης
Υποψήφιος Διδάκτορας
lkarvunis@edc.uoc.gr

Περίληψη

Οι απαιτούμενες δεξιότητες του Καθηγητή Συμβούλου (Κ.Σ) στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση κατηγοριοποιούνται σε τρεις κύριες κατηγορίες: οργανωτικές, κοινωνικές και παιδαγωγικές δεξιότητες. Οι τρεις αυτές κατηγορίες δεξιοτήτων συνθέτουν το ρόλο του Κ.Σ του ΕΑΠ, ο οποίος είναι να υποστηρίξει, να ενθαρρύνει, να αξιολογεί τους εκπαιδευόμενους σε όλη την διάρκεια των σπουδών τους. Η αξιολόγηση στην εκπαιδευτική διαδικασία και ιδιαίτερα η αξιολόγηση του Κ.Σ του ΕΑΠ ως παράγοντα της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες, που έχει στόχο τη βελτίωση του ίδιου του Κ.Σ και της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ, που παρακολουθούν την Θεματική Ενότητα ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση», αναφορικά με τους άξονες και τα επιμέρους κριτήρια με βάση τα οποία θα μπορούσε να δομηθεί ένα πλαίσιο αποτίμησης του ρόλου και της αποστολής των Κ.Σ του ΕΑΠ.

Abstract

The teaching skills of the teacher in Distance Education are categorized in three main categories: organisational skills, social skills and pedagogic skills. These three categories of skills compose the role of the tutor counselor of Hellenic Open University which is to support to encourage and to evaluate the students, providing the suitable feedback and advisory in the training process. The evaluation in the educational process and particularly the evaluation of the Admissions Advisor of Hellenic Open University as factor of educational process is one of the most important activities that aims to the improvement of the tutor counselor himself and to the improvement of the educational process. The evaluation should be based on axes analyzed in criteria. Aim of this paper is to examine the opinions of postgraduate students of Hellenic Open University in the postgraduate module EKP 65 "Open and Distance Educations" referring to the assessment of the Admissions Advisor of Hellenic Open University. For the further success and improvement of the educational process, the opinions of the students should be taken into consideration during the process of the evaluation. According to this framework it is attempted to examine the opinions of postgraduate students of EKP 65 referring to the axes and the criteria on which evaluation of Admissions Advisor of Hellenic Open University should be based.

Εισαγωγή

Η αξιολόγηση αποτελεί μια διαδικασία που αποσκοπεί στο να προσδιορίσει το βαθμό υλοποίησης των στόχων ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή των συστατικών του μερών. (Κασσωτάκης,1990; Chinarah&Miron,1990; Δημητρόπουλος,1991; Calder,1995). Η ιδιαιτερότητα της εξ αποστάσεως διδασκαλίας καθιστά επιτακτική την ένταξη της αξιολόγησης σε αυτή τη διαδικασία (Μακράκης, 1999).

Ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων είναι να συντονίσει όλη τη μαθησιακή διαδικασία με γνώμονα τους στόχους του προγράμματος εναρμονισμένους με τις προσδοκίες και τις ανάγκες των εκπαιδευομένων. (Κόκκος,1999). Η έννοια της επάρκειας του ρόλου του εκπαιδευτή ενηλίκων, αναλύθηκε από τον Jarvis (1983) πάνω στο τριπλό θεμέλιο των γνώσεων-στάσεων-δεξιοτήτων.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ οι οποίοι έχουν επιλέξει την ενότητα ΕΚΠ65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» αναφορικά με τους άξονες και τα κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνει η αξιολόγηση των καθηγητών συμβούλων (ΚΣ) του ΕΑΠ.

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται συνοπτικά ο ρόλος του καθηγητή συμβούλου (ΚΣ) αλλά και γενικά του διδάσκοντα στην εξΑΕ και επιχειρείται μια αρχική κατηγοριοποίηση των δεξιοτήτων του απαιτούνται με βάση μια συνοπτική βιβλιογραφική ανασκόπηση. Στη δεύτερη ενότητα επιχειρείται η ανάδειξη της σημασίας της αξιολόγησης του (ΚΣ) στην εξΑΕ. Στην Τρίτη ενότητα διερευνώνται οι απόψεις των φοιτητών σχετικά με την αξιολόγηση των ΚΣ. του ΕΑΠ. Τέλος επιχειρείται η δόμηση ενός αρχικού πλαισίου αξιολόγησης με βάση τις απόψεις των φοιτητών .

Ο ρόλος του καθηγητή συμβούλου στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Ο σκοπός του ΚΣ δεν είναι τόσο να διδάσκει, αφού το ρόλο αυτό έχει αναλάβει το εκπαιδευτικό υλικό, όσο το να παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση στη μελέτη του εξ αποστάσεως εκπαιδευόμενου (Ματραλής, 1998). Η συνεχής καθοδήγηση και συμβουλευτική υποστήριξη με φθίνουσα παρέμβαση αποτελεί ένα σημαντικό καθήκον του Κ.Σ (Λιοναράκης, 2005). Η αξιολόγηση του σπουδαστή (διόρθωση και βαθμολόγηση γραπτών εργασιών) θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανατροφοδότηση, έτσι ώστε να σημειώνεται πρόοδος (Race, 1999) .

Η προσοχή του ΚΣ πρέπει να στρέφεται προς τα μέλη της ομάδας, προς την καλή διεξαγωγή του προγράμματος και ταυτόχρονα προς τον εαυτό του. Ο συνεχής αυτοέλεγχος είναι απαραίτητος αν επιδιώκει την αυτοβελτίωση. Κύριοι στόχοι του ΚΣ είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα να γίνουν αποτελεσματικότεροι, ανεξάρτητοι εκπαιδευόμενοι, αυτόνομοι στην έρευνα. Όμως η τελειοποίηση στο αντικείμενο που διδάσκει, οι γνώσεις ψυχολογίας ενηλίκων που διαθέτει, η διάθεση να επικοινωνήσει με τους άλλους δεν αρκούν αν ο ίδιος δεν μπορεί να αλληλεπιδρά με τους φοιτητές του και να εντοπίζει τις ανάγκες τους (Νίκου, 2007).

Η σημαντικότερη, όμως, δραστηριότητα είναι η υποστήριξη και η ενθάρρυνση του σπουδαστή στις προσπάθειές του για να μην εγκαταλείψει τις σπουδές του, κάτι που συμβαίνει συχνά στις σπουδές από απόσταση. Η καλή σχέση και η επικοινωνία είναι απαραίτητες για να

επιτευχθούν τα παραπάνω και θα πρέπει να καλλιεργηθεί ένα αίσθημα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και φιλίας, ώστε ο ρόλος του εκπαιδευτή να είναι αποτελεσματικός. (Ματραλής, 1998).

Έχουν προταθεί πολλά μοντέλα για το ρόλο του διδάσκοντα σε ένα περιβάλλον εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Ο Mason (1991) κατηγοριοποιεί τις δεξιότητες που συνθέτουν το ρόλο του διδάσκοντα σε τρεις κύριες κατηγορίες: οργανωτικές δεξιότητες, κοινωνικές δεξιότητες και διανοητικές δεξιότητες. Οι οργανωτικές δεξιότητες του διδάσκοντα σύμφωνα με τον Mason είναι να θέτει τα αντικείμενα προς συζήτηση, να ορίζει το χρονοδιάγραμμα, να θέτει τους κανόνες λήψεως αποφάσεων καθώς και άλλους διαδικαστικούς κανόνες. Οι κοινωνικές δεξιότητες του διδάσκοντα σύμφωνα πάντα με τον Mason (1991) είναι η δημιουργία φιλικού κλίματος μέσα στην κοινότητα μάθησης, η ανατροφοδότηση, η ενθάρρυνση και η εμπύχωση των εκπαιδευόμενων. Οι διανοητικές δεξιότητες του διδάσκοντα, συνεχίζει ο Mason, περιλαμβάνουν τη σημαντική δεξιότητα του διαμεσολαβητή της εκπαίδευσης. Ο διδάσκων κατευθύνει τη συζήτηση σε κρίσιμα σημεία, θέτει ερωτήσεις, εξετάζει τις απαντήσεις ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους.

Ο Paulsen (1995) κινείται στο ίδιο μήκος κύματος με τον Mason και κατηγοριοποιεί και αυτός τις δεξιότητες του διδάσκοντα σε τρεις κύριες κατηγορίες: οργανωτικές, κοινωνικές και διανοητικές. Η οργάνωση της διαδικασίας αλληλεπίδρασης μεταξύ των συμμετεχόντων θεωρείται από τον Paulsen ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Εξίσου σημαντική θεωρεί ο Paulsen και τη δημιουργία ενός φιλικού κοινωνικού περιβάλλοντος μάθησης. Φυσικά θεωρεί και αυτός τη διαδικασία της διευκόλυνσης στην πρόσβαση της γνώσης ως το σημαντικότερο ρόλο του διδάσκοντα σε ένα περιβάλλον εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης.

Ο Berge (1995) κατηγοριοποιεί τις δεξιότητες του διδάσκοντα σε διαχειριστικές, κοινωνικές και παιδαγωγικές, προσθέτει όμως και άλλη μια κατηγορία τις τεχνικές δεξιότητες. Οι τρεις πρώτες κατηγορίες συμπίπτουν με αυτές των Mason και Paulsen. Η διαφοροποίηση είναι ότι ο Berge ονομάζει τις οργανωτικές δεξιότητες ως διαχειριστικές δεξιότητες. Στις Τεχνικές δεξιότητες θεωρεί πως ο διδάσκων πρέπει να είναι σε θέση να διευκολύνει τους εκπαιδευόμενους με τη χρήση του Η/Υ. Να τους παρουσιάσει τυχόν απαραίτητο λογισμικό και να τους διευκολύνει όταν βρεθούν σε δύσκολη θέση από τεχνολογικής άποψης. Όταν οι εκπαιδευόμενοι εξοικειωθούν με τη χρήση του Η/Υ και του λογισμικού τότε αυτός ο ρόλος του εκπαιδευτικού παύει να είναι απαραίτητος.

Οι Anderson, et al (2001) θεωρούν ότι μία κατηγορία του ρόλου του διδάσκοντα, που τον ονομάζουν «διδασκτική παρουσία», είναι ο οργανωτικός σχεδιασμός. Στις περισσότερες μορφές εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης η διαδικασία οργάνωσης και σχεδιασμού της διδασκτικής ενότητας είναι μεγαλύτερη και απαιτεί περισσότερο χρόνο σε σύγκριση με την αντίστοιχη διαδικασία στην συμβατική εκπαίδευση. Διαφοροποιούνται από τους προηγούμενους μελετητές ως προς τον κοινωνικό ρόλο, καθώς υποστηρίζουν ότι οι κοινωνικοί παράγοντες μιας κοινότητας μάθησης έχουν να κάνουν με όλα τα μέλη της κοινότητας και όχι μόνο με τον διδάσκοντα. Ονομάζουν δε όλους αυτούς τους παράγοντες στο μοντέλο τους ως «κοινωνική παρουσία». Ως δεύτερη κατηγορία «διδασκτικής παρουσίας» θέτουν στο μοντέλο τους την υποστήριξη της αλληλεπίδρασης. Η υποστήριξη της αλληλεπίδρασης κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας είναι κρίσιμη για τη διατήρηση του ενδιαφέροντος, του κινήτρου και της δέσμευσης των σπουδαστών στην ενεργό μάθηση. Ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει και ενθαρρύνει τη συμμετοχή με τη διαμόρφωση των κατάλληλων συμπεριφορών, το σχολιασμό και την ενθάρρυνση των απαντήσεων σπουδαστών, εμπλέκοντας τους λιγότερο συμμετέχοντες μαθητές και περιορίζοντας τα «μεγαλόστομα» σχόλια εκείνων που τείνουν να εξουσιάσουν τον χώρο.

Τρίτη κατηγορία «διδασκτικής παρουσίας» θεωρούν την άμεση διδασκαλία. Σε αυτή την κατηγορία «διδασκτικής παρουσίας» ο εκπαιδευτικός παρέχει τη διανοητική και μορφωτική καθοδήγηση και μοιράζεται την αντικειμενική γνώση με τους σπουδαστές.

Συνοψίζοντας, οι δεξιότητες του διδάσκοντα στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση σύμφωνα με τους ερευνητές φαίνεται να κατηγοριοποιούνται σε τρεις κύριες κατηγορίες: οργανωτικές, κοινωνικές και παιδαγωγικές δεξιότητες. Οι τρεις αυτές κατηγορίες δεξιοτήτων συνθέτουν το ρόλο του ΚΣ ο οποίος είναι κυρίως να υποστηρίξει τους διδασκόμενους, να τους ενθαρρύνει, να τους αξιολογεί παρέχοντας έτσι την κατάλληλη ανατροφοδότηση και συμβουλευτική υποστήριξη κατά την διάρκεια των σπουδών τους. Επιπρόσθετα η καλή σχέση και επικοινωνία ΚΣ και εκπαιδευόμενων είναι επίσης από τις κύριες συνιστώσες του ρόλου του ΚΣ με απώτερο μέλημα τη στήριξη του εκπαιδευόμενου στη μοναχική πορεία αυτομάθησης και την στήριξή του να ολοκληρώσει τις σπουδές του και να μην τις διακόψει.

Η σημασία της αξιολόγησης του καθηγητή συμβούλου

Ως αξιολόγηση, σύμφωνα με το Βεργίδη (1998,1999), ορίζεται η διαδικασία που αποσκοπεί στον προσδιορισμό του βαθμού υλοποίησης των στόχων ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή των συστατικών μερών του π.χ. ενός μαθήματος, μιας μεθόδου μάθησης, της επίδοσης των μαθητών, της επικοινωνίας διδασκόντων – διδασκομένων κ.α. Η διαμορφωτική αξιολόγηση ή αξιολόγηση διαδικασίας, στοχεύει στην παροχή πληροφοριών που πιθανόν να συντελέσουν στη βελτίωση της εσωτερικής λειτουργίας της παροχής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και στη βελτίωση κάποιων δυσκολιών. Η αξιολόγηση είναι σημαντική σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας γιατί βοηθάει στη διάγνωση των θετικών σημείων και των αδυναμιών όσον αφορά τη μάθηση και την παρεχόμενη γνώση καθώς και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων. Οι λόγοι που οδηγούν στη διαδικασία της αξιολόγησης στην εξΑΕ είναι σημαντικοί τόσο για τη λήψη αποφάσεων όσο και για τον καλύτερο έλεγχο ολόκληρης της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Macdonald, 2006).

Ο Rogers (1999) θεωρεί ότι η αξιολόγηση είναι απαραίτητη για τρεις τουλάχιστον λόγους:

- α) Για τη βελτίωση της απόδοσης των εκπαιδευτών. Πρέπει να πιστεύουν σε αυτά που κάνουν και ότι τα κάνουν καλά, ώστε να μπορέσουν να τα κάνουν καλά,
- β) Για το σχεδιασμό καινούργιων στρατηγικών, επιλογών και προτεραιοτήτων. Για να καθορίζουν πού βρίσκονται στη διδασκτική – μαθησιακή διεργασία κάθε μέρα και τι θα κάνουν στη συνέχεια για να εντοπίζουν τα υποβοηθητικά στοιχεία και τα εμπόδια και να αποφασίζουν πώς θα τα αντιμετωπίσουν και
- γ) Για να μαθαίνουν. Για να εκτιμούν πόση πρόοδος έχει συντελεστεί, προς ποια κατεύθυνση και πόσο πιο πέρα μπορούν να πάνε. Η αξιολόγηση είναι βασικό στοιχείο της μάθησης.

Όμως η δημοτικότητα των σπουδών από απόσταση δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη αύξηση της αξιολόγησής της και ιδιαίτερα οι γνώμες των φοιτητών δεν διερευνώνται επαρκώς με αποτέλεσμα η ανατροφοδότηση να είναι ελλιπής για την περαιτέρω επιτυχία και βελτίωση των παρεχόμενων μαθημάτων (Tricker et al., 2001).

Στην περίπτωση αξιολόγησης των ΚΣ σε ένα ανοιχτό ίδρυμα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης αυτή τείνει να στρέφεται τόσο στη διαδικασία όσο και στο αποτέλεσμα. Άλλωστε ο στόχος είναι η βελτίωση και τελειοποίηση ενός προγράμματος σύμφωνα με τις αρχές της διαμορφωτικής αξιολόγησης. Ο Strike, (1990) προτείνει δύο γενικές αρχές για τη βάση της αξιολόγησης: την αρχή της μεγιστοποίησης του οφέλους και την αρχή του ίσου σεβασμού. Έτσι, σύμφωνα με την πρώτη αρχή η καλύτερη πράξη φέρνει τα καλύτερα αποτελέσματα, ενώ

σύμφωνα με τη δεύτερη επιβάλλεται να χρησιμοποιούμε τους ανθρώπους ως σκοπούς μάλλον παρά ως μέσα.

Για την αξιολόγηση της διδακτικής δραστηριότητας των διδασκόντων χρησιμοποιήθηκαν κατά καιρούς διάφορες κλίμακες. Συχνά, όμως, χρησιμοποιούνται είτε για ερευνητικούς είτε για πρακτικούς αξιολογικούς σκοπούς διάφορα αυτοσχέδια ερωτηματολόγια αξιολόγησης. Τα ερωτηματολόγια αυτά περιλαμβάνουν, συνήθως, ενέργειες τις οποίες, σύμφωνα με τη θεωρία για τη μάθηση και τη διδασκαλία, οφείλει να εκτελεί ο διδάσκων κατά τη διαδικασία της διδακτικής πράξης (Κασσωτάκης, Φλουρής, 2005).

Είναι προφανές ότι η αξιολόγηση του ΚΣ ως παράγοντα της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες, που έχει σαν στόχο τη βελτίωση του ίδιου του ΚΣ και της εκπαιδευτικής διαδικασίας κατ' επέκταση. Οδηγεί στη σχεδίαση νέων στρατηγικών στην πορεία της διδακτικής – μαθησιακής διαδικασίας και συμβάλλει στην ίδια τη μάθηση των διδασκόμενων καθώς η αξιολόγηση είναι από τα βασικά στοιχεία της μάθησης. Ιδιαίτερα στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση η αξιολόγηση αποκτά έναν ξεχωριστό ρόλο καθώς θα είναι εκείνη που θα μεγιστοποιήσει το όφελος οδηγώντας τόσο στη σωστή λήψη αποφάσεων όσο και στον καλύτερο έλεγχο ολόκληρης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι για την περαιτέρω επιτυχία και βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, θα πρέπει κατά την αξιολόγησή της, να λαμβάνονται υπόψη και οι απόψεις των εκπαιδευόμενων.

Η έρευνα

Γενική Περιγραφή

Η παρούσα έρευνα έλαβε χώρα τον Ιανουάριο του 2009 και έχει ως αντικείμενο τη διερεύνηση των απόψεων μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ αναφορικά με τους άξονες και τα κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνει η αξιολόγηση των καθηγητών συμβούλων του ΕΑΠ. Όλοι οι φοιτητές που συμμετέχουν στην έρευνα έχουν επιλέξει την ενότητα ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση». Όλοι οι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει κατ' ελάχιστο μία Θεματική Ενότητα τη συγκεκριμένη (ΕΚΠ 65) και βρίσκονται χρονικά ανάμεσα στη δεύτερη και τρίτη ΟΣΣ.

Τα ερευνητικά ερωτήματα

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα είναι ποιοι είναι οι βασικοί άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ, σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση».

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα είναι ποια είναι τα επιμέρους κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ, σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση».

Περιορισμοί

Η παρούσα έρευνα έχει σοβαρούς περιορισμούς με σημαντικότερο το μικρό μέγεθος του δείγματος. Για το λόγο αυτό το σύνολο των αποτελεσμάτων έχει μάλλον χαρακτήρα ενδείξεων παρά γενικεύσιμων αποτελεσμάτων.

Το δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας ήταν 25 μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΕΑΠ ενός τμήματος της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση». Πρόκειται σαφώς για ένα δείγμα ευκολίας. Από αυτούς οι 11 ήταν άνδρες και οι 14 γυναίκες.

Συλλογή των δεδομένων

Στο πλαίσιο της φοίτησης των μεταπτυχιακών της ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» τους ανατέθηκε η δεύτερη εργασία το θέμα της οποίας ήταν διατυπωμένο ως εξής: «Υποθέστε ότι είστε εξωτερικός αξιολογητής/αξιολογήτρια του ΕΑΠ και το έργο σας είναι η αξιολόγηση του ΚΣ μιας Θεματικής Ενότητας με τη χρήση ημιδομημένης συνέντευξης, ως μέσου συλλογής δεδομένων και με τη χρήση ακριβώς δέκα (10) κύριων ερωτήσεων, ιεραρχημένων κατά σειρά σημαντικότητας (από το σημαντικότερο προς το λιγότερο σημαντικό). (α) Προσδιορίστε την Θεματική Ενότητα της οποίας θα κάνετε την αξιολόγηση των διδασκόντων.

(β) Καταγράψτε τις δέκα κύριες ερωτήσεις που θα υποβάλατε στον ΚΣ και αιτιολογήστε και αναλύστε την ιεράρχησή τους με βάση τη σημαντικότητά τους ως προς την αποστολή και το ρόλο του καθηγητή συμβούλου στην εξΑΕ της συγκεκριμένης Θ.Ε. που εμπλέκεται.

(γ) Συνδέστε καθεμιά από τις δέκα ερωτήσεις που θα υποβάλετε με τους παράγοντες του θεωρητικού-εννοιολογικού πλαισίου του συστήματος αξιολόγησης.»

Η εργασία αυτή των μεταπτυχιακών φοιτητών χρησιμοποιήθηκε ως μέσο συλλογής δεδομένων και θεωρήθηκε για τις ανάγκες της έρευνας ως ένα ερωτηματολόγιο τύπου δομημένης συνέντευξης ανοιχτού τύπου.

Κωδικοποίηση των δεδομένων

Η κωδικοποίηση και επεξεργασία των απαντήσεων των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, έγινε με την τεχνική της ανάλυσης περιεχομένου. Η ανάλυση περιεχομένου είναι ένα όργανο για έρευνα σε ποιοτικό υλικό. Πρόκειται για εργασία μετασχηματισμού ποιοτικών δεδομένων σε ποσοτικά και συνεπώς μετρήσιμα (Βάμβουκας, 1998). Για την ανάλυση του περιεχομένου των κειμένων χρησιμοποιήθηκε ειδικό λογισμικό (Atlas-ti 5.0). Για να εξασφαλιστεί η εγκυρότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος κατηγοριοποίησης των αξόνων και των κριτηρίων αξιολόγησης, λήφθηκαν υπόψη οι αρχές:

α) της αντικειμενικότητας: τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας είναι διατυπωμένα με σαφήνεια και με ακρίβεια

β) της εξαντλητικότητας: όλες οι ενότητες ανάλυσης μπορούν να υπαχθούν στις συγκεκριμένες κατηγορίες που καθορίστηκαν

γ) της καταλληλότητας: όλες οι κατηγορίες ταιριάζουν στο σκοπό της έρευνας και στο περιεχόμενο που αναλύεται

δ) του αμοιβαίου αποκλεισμού: μια ενότητα ανάλυσης δεν μπορεί να κατηγοριοποιηθεί ταυτόχρονα σε δύο κατηγορίες (Βάμβουκας, 1998).

Επεξεργασία των αποτελεσμάτων

Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων έγινε σε δύο φάσεις: στην πρώτη φάση εξετάστηκαν οι άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ, σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών της ΕΚΠ 65. Αυτό έγινε εφικτό αναλύοντας το περιεχόμενο των απόψεων των μεταπτυχιακών φοιτητών της ΕΚΠ 65 σε σχέση με τον τρόπο που συνδέεται κάθε ερώτηση που θα υπέβαλαν στον ΚΣ με τους παράγοντες του θεωρητικού-εννοιολογικού πλαισίου. Στη δεύτερη φάση εξετάστηκαν τα κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ, σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών της ΕΚΠ 65. Αυτό έγινε εφικτό αναλύοντας το περιεχόμενο των δέκα ερωτήσεων που θα υπέβαλαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στον ΚΣ. Η σύνδεση των κριτηρίων αξιολόγησης με τους άξονες αξιολόγησης σύμφωνα πάντα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών της ΕΚΠ 65 έγινε με βάση την ανάλυση περιεχομένου των απόψεων των φοιτητών για το πώς συνδέονται τα κριτήρια

αξιολόγησης με τους παράγοντες του θεωρητικού-εγνωστικού πλαισίου του συστήματος αξιολόγησης.

Οι άξονες αξιολόγησης με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ, σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών που συμμετείχαν στην έρευνα φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Στην αριστερή πλευρά του πίνακα φαίνεται ο άξονας αξιολόγησης και στην δεξιά πλευρά φαίνεται ο αριθμός των φοιτητών που συμπεριέλαβαν στην εργασία τους το συγκεκριμένο άξονα.

Άξονες αξιολόγησης	N
Οι σχέσεις του καθηγητή συμβούλου με τους εκπαιδευόμενους	23
Η γνώση του αντικειμένου και η φιλοσοφία του καθηγητή συμβούλου	23
Η συναισθηματική υποστήριξη και ενίσχυση των εκπαιδευόμενων	19
Η παιδαγωγική υποστήριξη των εκπαιδευόμενων	18
Η προετοιμασία του μαθήματος	16
Η αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων	14

Πίνακας 1: Άξονες αξιολόγησης για την αξιολόγηση του διδάσκοντα κατά την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών

Οι δύο σημαντικότεροι άξονες αξιολόγησης του ΚΣ σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι: οι σχέσεις του με τους εκπαιδευόμενους και η γνώση του αντικειμένου και η φιλοσοφία του ΚΣ. Όπως φαίνεται 23 από τους 25 φοιτητές έκαναν αναφορά σε αυτούς τους δύο άξονες. Οι δύο επόμενοι άξονες που θεωρούνται από τους φοιτητές μεσαίας σημασίας αφορούν στην υποστήριξη των φοιτητών και είναι: η συναισθηματική υποστήριξη των εκπαιδευόμενων στον οποίο άξονα έκαναν αναφορά 19 από τους 25 φοιτητές και η παιδαγωγική υποστήριξη στον οποίο άξονα έκαναν αναφορά 8 από τους 25 φοιτητές. Οι επόμενοι δύο άξονες είναι: η προετοιμασία του μαθήματος στον οποίο άξονα έκαναν αναφορά 16 από τους 25 φοιτητές και η αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων στον οποίο άξονα έκαναν αναφορά 14 από τους 25 φοιτητές.

Τα επιμέρους κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ, σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ που παρακολούθουν την Θεματική Ενότητα ΕΚΠ 65 φαίνεται στον παρακάτω πίνακα ανά άξονα αξιολόγησης όπως τα κατέταξαν οι φοιτητές στις εργασίες τους.

Κριτήρια αξιολόγησης ανά άξονα αξιολόγησης	N
1^{ος} άξονας: Οι σχέσεις με τους εκπαιδευόμενους	23
Συμβουλευτική υποστήριξη – εμπύχωση – ενθάρρυνση των εκπαιδευόμενων	21
Μελέτη ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των εκπαιδευόμενων	11
Μελέτη των προσδοκιών και των αναγκών των εκπαιδευόμενων	10
Διαχείριση ενεργειών κατά τις ΟΣΣ	7
Σχέσεις με τους εκπαιδευόμενους	4
Διαχείριση διαλόγου κατά τις ΟΣΣ	2
Συμμετοχή εκπαιδευόμενων κατά τις ΟΣΣ	1
2^{ος} άξονας: Η γνώση του αντικειμένου και η φιλοσοφία του καθηγητή συμβούλου	23
Χρήση εκπαιδευτικών μέσων και τεχνικών	8
Η αυτογνωσία και η αυτοαξιολόγηση του καθηγητή συμβούλου	6
Η συνεργασία και η υποστήριξη του διδάσκοντα από συναδέλφους του	6

Η ακαδημαϊκή πορεία και η επιμόρφωση του καθηγητή συμβούλου	4
Οι απόψεις του καθηγητή συμβούλου για την εξΑΕ	3
Αναγκαιότητα των ΟΣΣ	3
Εξοικείωση του καθηγητή συμβούλου με το αντικείμενο διδασκαλίας	2
Απόψεις γενικά για το εκπαιδευτικό υλικό	2
Η προσπάθεια επιβολής απόψεων από πλευράς του καθηγητή συμβούλου	1
Απόψεις επιτυχίας προγράμματος σπουδών	1
Προτάσεις αλλαγής προγράμματος σπουδών	1
3^{ος} άξονας: Η συναισθηματική υποστήριξη και ενίσχυση των εκπαιδευόμενων	19
Διαχείριση τρόπου επικοινωνίας	10
Παράγοντες προαγωγής και αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας	6
Δράσεις για συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευόμενων	6
Πρώτη γνωριμία με τους εκπαιδευόμενους	6
Η αποτροπή διαρροής των εκπαιδευόμενων	5
Εξοικείωση και προαγωγή αλληλεπίδρασης των εκπαιδευόμενων με το εκπαιδευτικό υλικό	4
Εξασφάλιση ποιότητας και συχνότητας της επικοινωνίας	4
Διαχείριση κρίσεων	4
4^{ος} άξονας: Η παιδαγωγική υποστήριξη των εκπαιδευόμενων	18
Αξιοποίηση διαφόρων διδακτικών ενεργειών	16
Διαχείριση της εκπαιδευτικής πορείας των εκπαιδευόμενων (εμπλοκή τους, επιτυχία – αποτυχία.)	6
Αξιοποίηση γνώσεων και απόψεων των εκπαιδευόμενων	6
Εξασφάλιση μαθησιακού κλίματος κατά την επικοινωνία	6
Αποτελεσματική διαχείριση ενεργειών μάθησης	5
Χρήση ασκήσεων αυτοαξιολόγησης	2
5^{ος} άξονας: Η προετοιμασία του μαθήματος	16
Προετοιμασία των ΟΣΣ	8
Σχεδιασμός και γνωστοποίηση στόχων	7
Σύστημα διδασκαλίας γενικά	6
Αναζήτηση εκπαιδευτικού υλικού	5
Συμμετοχή του καθηγητή συμβούλου στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών	2
6^{ος} άξονας: Η αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων	14
Αξιολόγηση	9
Σχολιασμός γραπτών εργασιών	4
Χρησιμότητα γραπτών εργασιών	1
Καθοδήγηση γραπτών εργασιών	1
Κριτήρια αξιολόγηση γραπτών εργασιών	1
Χαρακτηριστικά γραπτών εργασιών	1
Αξιοποίηση γραπτών εργασιών	1

Πίνακας 2: Κριτήρια αξιολόγησης ανά άξονα για την αξιολόγηση του καθηγητή συμβούλου κατά την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών

1ος άξονας: Οι σχέσεις με τους εκπαιδευόμενους

Το σημαντικότερο κριτήριο αξιολόγησης του πρώτου άξονα σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ που παρακολουθούν την ΕΚΠ 65 είναι η συμβουλευτική υποστήριξη – εμπύχωση – ενθάρρυνση των εκπαιδευόμενων που αναφέρθηκε από 21 από τους 25 φοιτητές. Οι 11 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης ο ΚΣ να μελετάει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων. Οι 10 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης ο ΚΣ να μελετάει τις προσδοκίες και τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων. Οι 7 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τη διαχείριση ενεργειών κατά τις ΟΣΣ. Οι 4 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τις σχέσεις του ΚΣ με τους

εκπαιδευόμενους. Οι 2 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τη διαχείριση διαλόγου από τον ΚΣ κατά τις ΟΣΣ. Τέλος 1 από τους 25 φοιτητές ανέφερε ως κριτήριο αξιολόγησης να φροντίζει ο ΚΣ για τη συμμετοχή εκπαιδευόμενων κατά τις ΟΣΣ.

2ος άξονας: Η γνώση του αντικείμενου και η φιλοσοφία του καθηγητή συμβούλου

Ένα σημαντικό κριτήριο αξιολόγησης του δεύτερου άξονα σύμφωνα με την άποψη των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ που παρακολουθούν την ΕΚΠ 65 είναι η χρήση από τον ΚΣ εκπαιδευτικών μέσων και τεχνικών που αναφέρθηκε από 8 από τους 25 φοιτητές. Οι 6 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήρια αξιολόγησης την αυτογνωσία και την αυτοαξιολόγηση του ΚΣ καθώς και τη συνεργασία και την υποστήριξη του ΚΣ από συναδέλφους του. Οι 4 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο την ακαδημαϊκή πορεία και η επιμόρφωση του ΚΣ. Οι 3 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήρια αξιολόγησης τις απόψεις του ΚΣ για την εξΑΕ καθώς και την άποψη του ΚΣ για την αναγκαιότητα των ΟΣΣ. Οι 2 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήρια αξιολόγησης την εξοικείωση του ΚΣ με το αντικείμενο διδασκαλίας καθώς και τις απόψεις γενικά για το εκπαιδευτικό υλικό. Τέλος έγινε 1 αναφορά ανά κριτήριο στα παρακάτω ως κριτήρια αξιολόγησης: η προσπάθεια επιβολής απόψεων από πλευράς του ΚΣ, οι απόψεις του ΚΣ για την επιτυχία του προγράμματος σπουδών καθώς και αν ο ΚΣ έχει προτάσεις αλλαγής προγράμματος σπουδών

3ος άξονας: Η συναισθηματική υποστήριξη και ενίσχυση των εκπαιδευόμενων

Οι 10 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τη διαχείριση του τρόπου επικοινωνίας. Από τους 25 φοιτητές 6 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τους παράγοντες προαγωγής και αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας, 6 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τις δράσεις του ΚΣ για συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευόμενων και 6 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την πρώτη γνωριμία του ΚΣ με τους εκπαιδευόμενους. Οι 5 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης του ΚΣ την από μέρους του αποτροπή διαρροής των εκπαιδευόμενων. Από τους 25 φοιτητές 4 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την εξοικείωση και η προαγωγή αλληλεπίδρασης των εκπαιδευόμενων με το εκπαιδευτικό υλικό, 4 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την εξασφάλιση ποιότητας και συχνότητας της επικοινωνίας και 4 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την διαχείριση κρίσεων από μέρους του ΚΣ.

4ος άξονας: Η παιδαγωγική υποστήριξη των εκπαιδευόμενων

Ένα σημαντικό κριτήριο αξιολόγησης είναι η αξιοποίηση από τον ΚΣ διαφόρων διδακτικών ενεργειών το οποίο ανέφεραν 16 από τους 25 φοιτητές. Από τους 25 φοιτητές 6 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τη διαχείριση από τον ΚΣ της εκπαιδευτικής πορείας των εκπαιδευόμενων (εμπλοκή τους, επιτυχία – αποτυχία), 6 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την αξιοποίηση από πλευράς του ΚΣ γνώσεων και απόψεων των εκπαιδευόμενων και 6 ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την εξασφάλιση από πλευράς του ΚΣ μαθησιακού κλίματος κατά την επικοινωνία. Οι 5 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης την αποτελεσματική διαχείριση ενεργειών μάθησης από τον ΚΣ. Τέλος 2 από τους 25 φοιτητές ανέφεραν ως κριτήριο αξιολόγησης τη χρήση από τον ΚΣ ασκήσεων αυτοαξιολόγησης των φοιτητών.

5ος άξονας: Η προετοιμασία του μαθήματος

Οι 8 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης του ΚΣ την προετοιμασία των ΟΣΣ. Οι 7 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης το σχεδιασμό και τη γνωστοποίηση των στόχων. Οι 6 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης το σύστημα διδασκαλίας γενικά. Οι 5 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης την αναζήτηση εκπαιδευτικού υλικού. Τέλος οι 2 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης τη συμμετοχή του ΚΣ στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών.

6ος άξονας: Η αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων

Οι 9 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης του ΚΣ την αξιολόγηση που ο ίδιος κάνει κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Οι 4 από τους 25 φοιτητές αναφέρουν ως κριτήριο αξιολόγησης το σχολιασμό των γραπτών εργασιών. Τέλος έγινε 1 αναφορά ανά κριτήριο στα παρακάτω ως κριτήρια αξιολόγησης: η χρησιμότητα γραπτών εργασιών που αναθέτει ο ΚΣ, η καθοδήγηση γραπτών εργασιών από πλευράς του ΚΣ, τα κριτήρια αξιολόγησης που έχει για τις γραπτές εργασίες, τα χαρακτηριστικά γραπτών εργασιών που αναθέτει και η αξιοποίηση γραπτών εργασιών από τον ΚΣ.

Συμπεράσματα – Ενδεικτικό Πλαίσιο Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση αποτελεί αναγκαία πτυχή της εκπαίδευσης και μπορεί να συνεισφέρει στη βελτίωση των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Με αυτή την διαπίστωση εξετάστηκαν οι απόψεις ενός τμήματος μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ που παρακολούθησαν τη Θεματική Ενότητα ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» για τους άξονες και τα κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνει η αξιολόγηση του ΚΣ του ΕΑΠ.

Οι άξονες που έθεσαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ως βασικούς για την αξιολόγηση του ΚΣ εξετάζουν κατά ένα μεγάλο μέρος το ρόλο του ΚΣ στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση όπως αυτός αναδεικνύεται και από τη βιβλιογραφία.

Για να είναι αποτελεσματικός ο ρόλος του ΚΣ απαραίτητη είναι η καλή σχέση και επικοινωνία σπουδαστή και ΚΣ και θα πρέπει να καλλιεργηθεί ένα αίσθημα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και φιλίας (Ματραλής 1998) και να δημιουργηθεί ένα φιλικό κοινωνικό περιβάλλον μάθησης (Mason, 1991; Paulsen, 1995). Οι σχέσεις του ΚΣ με τους εκπαιδευόμενους είναι και ο πρώτος από τους άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνει η αξιολόγηση του ΚΣ σύμφωνα με τις απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών της ΕΚΠ 65.

Ο ΚΣ πρέπει να μοιράζεται την αντικειμενική γνώση με τους εκπαιδευόμενους (Anderson et al. 2001), να κατευθύνει τη συζήτηση σε κρίσιμα σημεία, να θέτει ερωτήσεις, να εξετάζει απαντήσεις και να ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους (Mason, 1991). Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της ΕΚΠ 65 θέτουν ως έναν από τους βασικούς άξονες αξιολόγησης του ΚΣ την γνώση του αντικειμένου διδασκαλίας και τη φιλοσοφία του ΚΣ.

Η δημιουργία φιλικού κλίματος, η ανατροφοδότηση, η ενθάρρυνση, και η εμπύχωση των εκπαιδευόμενων αποτελούν κοινωνικές δεξιότητες του διδάσκοντα (Mason, 1991) με σημαντικότερη δραστηριότητα την υποστήριξη και ενθάρρυνση του σπουδαστή να μην εγκαταλείψει τις σπουδές του (Ματραλής, 1998). Σύμφωνα με τις απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών που συμμετείχαν στην έρευνα η συναισθηματική υποστήριξη των εκπαιδευόμενων είναι ο τρίτος από τους βασικούς άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ.

Από τις βασικές δεξιότητες του Κ.Σ θεωρούνται αυτή του διαμεσολαβητή της εκπαίδευσης (Mason, 1991) καθώς και αυτή του διευκολυντή στην πρόσβαση της γνώσης (Paulsen, 1995). Η διατήρηση του ενδιαφέροντος, του κινήτρου και της δέσμευσης των σπουδαστών στην ενεργό μάθηση εξαρτάται άμεσα από την οργάνωση και την υποστήριξη της αλληλεπίδρασης που επιδιώκει ο εκπαιδευτής κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας (Paulsen 1995; Anderson et al, 2001). Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της ΕΚΠ 65 υποστηρίζουν ότι η παιδαγωγική υποστήριξη των εκπαιδευόμενων είναι ένας από τους άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ.

Στις περισσότερες μορφές εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης η διαδικασία οργάνωσης και σχεδιασμού της διδακτικής ενότητας είναι μεγαλύτερη και απαιτεί περισσότερο χρόνο σε σύγκριση με την αντίστοιχη διαδικασία στην συμβατική εκπαίδευση (Anderson, et al, 2001). Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της ΕΚΠ 65 υποστηρίζουν ότι ένας από τους άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ είναι η προετοιμασία του μαθήματος.

Η αξιολόγηση του σπουδαστή με την καθοδήγηση και τη συμβουλευτική με φθίνουσα παρέμβαση είναι βασικό καθήκον του ΚΣ (Λιοναράκης, 2005). Οι λόγοι που οδηγούν στη διαδικασία της αξιολόγησης στην εξΑΕ είναι σημαντικοί τόσο για τη λήψη αποφάσεων όσο και για τον καλύτερο έλεγχο ολόκληρης της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Macdonald, 2006). Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της ΕΚΠ 65 υποστηρίζουν ότι η αξιολόγηση των εκπαιδευομένων είναι ένας από τους άξονες με βάση τους οποίους πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση του ΚΣ.

Με βάση τους άξονες και τα κριτήρια αξιολόγησης που έθεσαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της ΕΚΠ 65 για την αξιολόγηση του ΚΣ επιχειρήθηκε να κατασκευαστεί ένα ερωτηματολόγιο τύπου συνέντευξης, το οποίο και φαίνεται παρακάτω, το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει ένα ενδεικτικό πλαίσιο για την αξιολόγησης του Κ.Σ

Ερωτηματολόγιο (τύπου συνέντευξης)

1. Περιγράψτε τρεις τουλάχιστον τρόπους με τους οποίους επιτυγχάνετε καθέναν από τους παρακάτω στόχους:
  - α) Συμβουλευτική υποστήριξη των εκπαιδευομένων
  - β) Εμφύχωση των εκπαιδευομένων
  - γ) ενθάρρυνση των εκπαιδευομένων.
2. Θεωρείτε σημαντική τη μελέτη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των εκπαιδευομένων; Αιτιολογήστε την άποψή σας.
3. Θεωρείτε σημαντική την μελέτη
  - α) των προσδοκιών και
  - β) των αναγκών των εκπαιδευομένων;Αιτιολογήστε την άποψή σας.
4. Περιγράψτε τα εκπαιδευτικά μέσα και τις εκπαιδευτικές τεχνικές που χρησιμοποιείτε για:
  - α) την αξιοποίηση των βιωμάτων των εκπαιδευόμενων,
  - β) την αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων,
  - γ) την ενεργητική συμμετοχή των εκπαιδευομένων.
5. Σε ποιους άξονες θεωρείτε ότι θα πρέπει να πραγματοποιήσετε αλλαγές και σε ποιο βαθμό ώστε να βελτιώσετε το ρόλο σας ως Καθηγητής Σύμβουλος.
6. Πόσο συχνά και με ποιους τρόπους επικοινωνείτε με τους εκπαιδευόμενους;
7. Με ποιους τρόπους επιτυγχάνετε κατά την επικοινωνία με τους εκπαιδευόμενους τη διαμόρφωση ενός κλίματος όπου ανταλλάσσονται ειλικρινή και σαφή μηνύματα, κυριαρχεί ο διάλογος, η ελεύθερη έκφραση, η επιβράβευση και η τόνωση της αυτοπεποίθησης των διδασκομένων;
8. Περιγράψτε πέντε τουλάχιστον διδακτικές ενέργειες που θεωρείτε σημαντικές για την επίτευξη αποτελεσματικής μάθησης στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.
9. Περιγράψτε συνοπτικά και με χρονική σειρά τις ενέργειες που πραγματοποιείτε:
  - α) πριν από την 1^η ΟΣΣ.
  - β) πριν από μια από τις επόμενες ΟΣΣ.
10. Ποιους παράγοντες θεωρείτε σημαντικούς κατά το σχεδιασμό των στόχων μιας διδακτικής ενότητας.

11. Θεωρείτε σημαντική τη γνωστοποίηση των στόχων στους εκπαιδευόμενους πριν από μια διδακτική ενότητα; Αιτιολογήστε την άποψή σας.
12. Αξιολογείτε την επίδοση τόσο των εκπαιδευομένων σας όσο και τη δική σας μέσα από κριτήρια επίτευξης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων;

Όπως αναφέρθηκε ένας σημαντικός περιορισμός της παρούσας έρευνας είναι το μικρό δείγμα που χρησιμοποιήθηκε με αποτέλεσμα να μην είναι δόκιμο να εξαχθούν γενικεύσιμα συμπεράσματα. Υπό αυτή την έννοια κρίνεται σκόπιμη η επανάληψη της έρευνας σε μεγαλύτερο δείγμα φοιτητών του ΕΑΠ και σύγκριση των αποτελεσμάτων με την παρούσα έρευνα

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Βάμβουκας, Ι.Μ., (1998). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Α., Μακράκης, Β., Ματραλής, Χ., *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Θεσμοί και λειτουργίες*, τόμος Α, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο 1998,1999
- Δημητρόπουλος,Ε.(1991), *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση: η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου*, Αθήνα: Γρηγόρη
- Κασσωτάκης, Μ.(1990), *Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών*, Αθήνα: Γρηγόρη
- Κασσωτάκης, Μ., Φλουρής, Γ. (2005). *Μάθηση και Διδασκαλία* Τόμος Β΄ Θεωρία Πράξη και αξιολόγηση της διδασκαλίας. Αθήνα.
- Κόκκος, Α. (1999). *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Το Πεδίο, οι Αρχές Μάθησης, οι Συντελεστές*, Πάτρα, ΕΑΠ.
- Λιοναράκης, Α. (2005). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης. Στο: Π. Βασάλα, Ι. Γκιόσος, Μ. Κουτσούμπα, Α. Λιοναράκης, Μ. Ξένος & Χ. Παναγιωτακόπουλος, *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές εφαρμογές*. Πάτρα. ΕΑΠ
- Μακράκης, Β. (1999). Αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξη ενός συστήματος τηλεκατάρτισης των εκπαιδευτικών της Ελληνικής ως δεύτερης και ξένης γλώσσας στους Ομογενείς της διασποράς. Στα Πρακτικά Πανελληνίου - Πανομογενειακού συνεδρίου, *Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό*, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Ρέθυμνο.
- Ματραλής, Χ. (1998). Απαιτήσεις από τους διδάσκοντες. Στο: Δ. Βεργίδης, Α. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης & Χ. Ματραλής, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θεσμοί και λειτουργίες*. Πάτρα: ΕΑΠ
- Νίκου, Θ. (2007). Ο ρόλος του καθηγητή συμβούλου στα σημερινά δεδομένα της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως εκπαίδευσης Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ) *Πρακτικά 4ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*. Αθήνα 23-25 Νοεμβρίου, 2007.

Ξενόγλωσση

- Anderson, T., Rourke, L., Garrison, R.D. & Archer, W. (2001). Assessing Teaching Presence in a Computer Conferencing Context, *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 5(2).
- Berge, Z.L. (1995). Facilitating Computer Conferencing: Recommendations From the Field. *Educational Technology*. 35(1) 22-30.
- Calder, J. (1995), *Programme evaluation and quality: a comprehensive guide to setting up an evaluation system*, London: Open University
- Chinapah, V.&Miron, G. (1990), *Evaluating educational programmes and projects: holistic and practical considerations*, Paris: UNESCO
- Jarvis, P. (1983) *Adult and Continuing Education: Theory and Practice*, London, Croom Helm.
- Macdonald, R. (2006). The use of evaluation to improve practice in learning and teaching, *Innovations in Education and Teaching International*, 43(1), pp.3-13.
- Mason, R., (1991). Moderating educational computer conferencing. DEOSNEWS Vol. 1 No. 19.
- Paulsen, M.F. (1995). Moderating educational computer conferences. Στο Z.L. Berge & M.P. Collins (Eds.), *Computer mediated communication and the online classroom*. volume III: Distance learning (pp. 81-104). Cresskill, NJ: Hampton Press.
- Race, P. (1999). *Το εγχειρίδιο της Ανοικτής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο

- Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Strike, K.A, (1990) The ethics of educational evaluation στο J. Millman and L. Darling-Hammond, *A new Handbook of Teaching Evaluation*, Sage Newbury Park California : Corwin Press
- Tricker, T., Rangecroft, M., Long, L. & Gilroy, P. (2001). Evaluating Distance Education Courses: the student perception, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 26(2), PP.165-177.